

	5.1. Što učiniti?	7. i 8. razred
--	-------------------	----------------

Sažetak nastavne jedinice	Cilj i ishodi učenja:
<p>Učenici će razgovarati o svojim aktivnostima i uočenoj nasilju na internetu.</p> <p>Gledat će film o nasilju na internetu i raspravljati o njemu te iznositi i svoja loša iskustva.</p> <p>Upoznat će načine i metode kako se nositi s nasiljem na internetu.</p> <p>Igrat će igru kojom će preispitivati svoje ponašanje i prepoznati pritiske kojima su izloženi.</p> <p>Odgovarati će na pitanja u kvizu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - navesti i opisati posljedice elektroničkoga nasilja na konkretnome primjeru – zaključiti koji su najbolji načini rješavanja elektroničkoga nasilja – iskazati vlastite osjećaje – prepoznati i imenovati osjećaje sudionika događaja – primijeniti odgovarajući način rješavanja elektroničkoga nasilja

Korelacija: Hrvatski jezik, Engleski jezik, sat razrednika

Nastavna sredstva i pomagala: film, papir, pribor za pisanje

Uvodni dio

5 minuta

Motivacijske aktivnosti

Sat započinjemo razgovorom o *online* aktivnostima: upotrebi interneta i elektroničkome nasilju.

1. Tko se koristi internetom kod kuće?
2. Koja je vaša omiljena aktivnost na internetu?
3. Na koji način razgovarate *online*?
4. Koristite li se programima za razmjenu poruka?
5. Kojim se društvenim mrežama koristite?
6. Kakva su vaša iskustva u korištenju društvenim mrežama?
7. Tko se susreo s pojmom *cyberbullying*? Kojim hrvatskim izrazom možemo zamijeniti tu tuđicu? Znamo li značenje toga pojma?
8. Navedite primjere elektroničkoga nasilja.

OŠ "Mladost"
Osijek

Glavni dio

Aktivnost 1

5 minuta

Što možemo učiniti kako bismo zaustavili takav oblik ponašanja?
(Zabilježiti odgovore kako bi se nakon gledanja filma mogli osvrnuti na zabilješke.)

Aktivnost 2

Gledanje filma

Video- Borimo se protiv toga zajedno - <https://www.youtube.com/watch?v=q-GpqnWtrsQ>

10 minuta

Aktivnost 3

Rasprava

15 minuta

1. Ima li tko pitanja/komentara?
2. Zašto se uključila policija?
(Joe je dobio ozbiljnu prijetnju mobitelom.)
3. Joe je izbrisao jednu od poruka koje je primio. Što je pravilno učiniti?
(Sačuvati dokaze.)
4. Koliko ljudi zlostavlja Joea? Tko? Zašto?
(Kim, djeca. Kim je zavidjela Joeu na uspjehu u školi. Drugi su se pridružili ne razmišljajući o posljedicama svojih postupaka ili iz straha da i sami ne budu žrtve.)
5. Što je Joe mogao učiniti drukčije kako bi zaustavio primanje poruka?
(Mogao je ne prihvatiti poruku anonimnoga korisnika, blokirati kontakt, izbrisati kontakt, prijaviti poslužitelju.)
6. Što je učinio kako bi spriječio primanje neželjenih poruka na svome programu za razmjenu poruka?
(On je blokirao neželjeni kontakt, poruku.)
7. Tko mu je pomogao ili mu je mogao pomoći?
(On sam sebi, majka, učiteljica, njegov prijatelj Rob, svatko tko je znao što se događa.)
8. O čemu ljudi moraju dobro promisliti prije nego što informaciju stave *online*, pošalju ju drugomu ili daju drugima na znanje?
(O svakoj informaciji koja govori o tome koju školu netko pohađa, gdje boravi... ili informaciju koja sadržava e-adresu, ime, lozinku, slike itd. Jednom stavljena informacija na internet može tamo ostati zauvijek i ne može se više nad njom imati kontrolu.)
9. Zašto je Joe dopustio Kim da ga slika?
Je li bio pod pritiskom da ga prihvate? Je li mu Kim prijateljica? Zašto je odabrao tu grupu za svoje prijatelje? Je li mislio da iza svega stoji Kim?
10. Događa li se elektroničko nasilje samo dječacima?
(Ne, i djevojčice se mogu naći u istoj situaciji. Elektroničko nasilje nije vezano samo za skupine vršnjaka. I učitelji mogu biti žrtve.)

OŠ "Mladost"
Osijek

Završni dio

10 minuta

Učenici odgovaraju na pitanja:

- Što ste naučili iz filma? (Da su likovi iz filma prihvatili i poslušali savjete koje su naučili na prethodnim satima, bi li se dogodilo isto?)
- Što biste vi učinili? (Pogledajte zabilješke koje ste napisali prije gledanja filma.)
- Koji način rješavanja elektroničkoga nasilja smatrate najboljim? Svoj odgovor usporedite s odgovorom prije gledanja filma.

Dodatne aktivnosti

1. Igra uloga:

- Kim i Joe prije onoga što se dogodilo, njihovo prijateljstvo
- Kim i njezine prijateljke propituje ravnatelj
- Joeova majka razgovara s nekim o svojoj zabrinutosti za Joea
- Joe se povjerava majci
- Rob razgovara s Kim o Joeu
- Učiteljica kontaktira poslužitelja
- Joe raspravlja s Robom.

2. Prisjetite se razlika između vršnjačkoga nasilja (*bullyinga*) i elektroničkoga nasilja (*cyberbullyinga*). Navedite neke.

VRŠNJAČKO NASILJE (*bullying*)

- udaranje
- odbacivanje
- verbalno ponižavanje
- oduzimanje novca ili nekih drugih privatnih stvari

RAZLIKE

ELEKTRONIČKO NASILJE (*cyberbullying*)

- slanje uznemirujućih poruka
- stavljanje uvredljivih slika na društvene mreže
- uvredljivi komentari
- objava neistina pod lažnim imenom

Navedene primjere vršnjačkoga i elektroničkoga zlostavljanja poredaj od 1 do 4 tako da na prvo mjesto staviš onaj oblik nasilnoga ponašanja koji bi tebe najviše povrijedio.

OŠ "Mladost"
Osijek

3. Promijeni slijed

Opiši svoje loše iskustvo na internetu i posljedice događaja koji si opisao. Pokušaj to iskustvo sažeti u nekoliko najvažnijih događaja (1. – 5.).

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Promijeni slijed događaja tako da ishod bude za tebe pozitivan.
Pokušaj primijeniti savjete koje si naučio u školi.

4. Igra **Digizen game** - <http://www.digizen.org/resources/cyberbullying/interactive>

(Igra se nakon druge nastavne jedinice *Nisi sam!*)

Učenici igraju kako bi preispitali svoje ponašanje, prepoznali pritiske kojima su izloženi i upoznali načine i metode kako se nositi s nasiljem na internetu. Igraju igru i odgovaraju na pitanja u kvizu.

5. Komu biste se obratili za pomoć i prijavili zlostavljanje?

HRABRI telefon

Obiteljske aktivnosti

Zajednički pogledati film i razgovarati o njegovoj problematici.

Video *Borimo se protiv toga zajedno*: <https://www.youtube.com/watch?v=q-GpqnWtrsQ>

MUP RH (Zlostavljanje putem mobitela i interneta): <http://www.mup.hr/13047.aspx>

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba: <http://www.poliklinika-djeca.hr>

Centar za sigurniji Internet: <http://www.sigurnijiinternet.hr/>

ConnectSafely: <http://www.connectsafely.org/>

Literatura

Childnet International: <http://www.childnet.com/>

Digizen. Org: www.digizen.org

Common sense Stand Up to Cyberbullying / Advice videos:

<http://www.commonsensemedia.org/videos/standing-up-to-cyberbullying>

ConnectSafely: <http://www.connectsafely.org/>

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba: <http://www.poliklinika-djeca.hr>

Let'a fight together!: www.digizen.org

Prilozi

Video *Borimo se protiv toga zajedno*: <https://www.youtube.com/watch?v=q-GpqnWtrsQ>

Video *Kako spriječiti elektroničko nasilje* – savjeti za djecu:

https://www.youtube.com/watch?v=9F4m5B7zTOE&list=UUu_VqpJ6y4XH0T3G4tUFDfw

Video za dodatnu aktivnost:

<https://www.onguardonline.gov/media/video-0005-stand-cyberbullying>

OŠ "Mladost"
Osijek

Prilog pripremi za učitelje

Prije obrade nastavne jedinice potrebna je temeljita priprema koja se odnosi na:

- potreban radni materijal

Potrebno je pripremiti film, potreban radni materijal za učenike (flomastere, listove).

- poznavanje problema

Potrebno je razumjeti pojam elektroničkoga nasilja (*cyberbullyinga*), znati razliku između vršnjačkoga i elektroničkoga nasilja, njegovoj prevenciji, posljedicama, načinima i metodama reagiranja.

Primjerice, potrebno je znati da je elektroničko nasilje oblik nasilja koje se od vršnjačkoga razlikuje po tome što:

- može trajati 24 sata i nigdje niste sigurni (ni kod kuće, u okruženju koje se smatra sigurnim)
- broj onih koji su uključeni može biti vrlo velik
- nasilnik ne mora biti u istome prostoru gdje i žrtva i identitet nasilnika teško je utvrditi
- mogu biti uključene osobe istih, ali i različitih godina i ne moraju biti uključena samo djeca
- ponekad i slučajno, poruka poslana kao šala, može uznemiriti onoga komu je namijenjena
- sačuvane poruke mogu poslužiti kao dokazi.

Zlostavljanje traje dulje razdoblje te se u sve može uključiti i policija, a u ovome je slučaju poslana i prijatnja smrću.

Prije sata potrebno je pogledati film i znati odgovore na moguća pitanja učenika.

Učenici će možda željeti doznati nešto više o filmu, postaviti će pitanja:

1. Je li film istinit?
2. Je li elektroničko nasilje ozbiljniji problem od vršnjačkoga?
3. Zašto se u filmu pojavljuje policija?

Filmska priča sastavljena je prema nekoliko različitih, ali istinitih događaja.

Potrebno je znati i na koje se sve načine tehnologija može zloupotrijebiti i kakav odgovor daje zakon.

Prevencija	Odgovor na nasilje
1. Poštuj druge.	1. Blokiraj poruke.
2. Promisli prije nego što klikneš.	2. Ne odgovaraj.
3. Tvoja je lozinka kao tvoja četkica za zube.	3. Sačuvaj dokaze.
	4. Povjeri se odrasloj osobi kod kuće, u školi.

Prevenciju i odgovor na nasilje moguće je proširiti.